
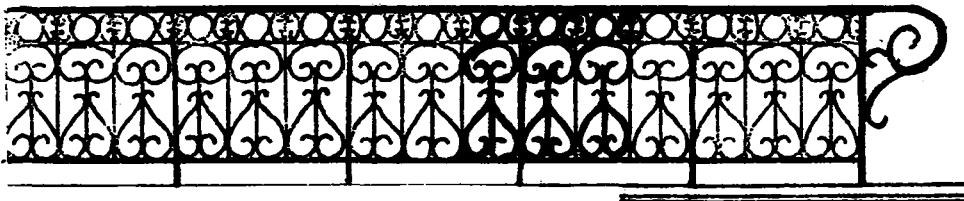
UIT DE GESCHIEDENIS VAN DE GENTSE BRUGGEN (Vervolg)

PREDIKHERENBRUG

Vanaf de 14de eeuw vernoemd als de "Jacobinnenbrugge" (1). De naam komt van het gewezen klooster der Predikheren, ook wel Dominicanen en nog vroeger Jacobins genoemd. Deze orde vestigde zich in Onderbergen rond 1220 en bouwde daar een klooster dat echter slechts 150 jaar later klaar kwam. Het klooster werd bewoond tot 1796. Na 1830 verviel het gebouw tot een huurka-

---

(1) Soms ook vermeld als "Joncvro Trunnen brugge" (1306-1322).

Borstwering van de brug van 1882.

zerne, tot op onze dagen gekend als "Het Pand". Sinds 1963, na aankoop door de Rijksuniversiteit van Gent, wordt het gerestaureerd.

De stenen brug werd in 1754 veranderd in een houten draaibrug die, volgens J.J. Steyaert, zo smal was dat er geen voertuigen over konden. Ze werd verbeterd in 1813 en nogmaals verbreed in 1862, tegelijk met de verbreding van de Hoornstraat. Ze werd een laatste maal herbouwd als draaibrug in 1882. (2)

Het herbouwen, in 1973, van deze laatste, stalen, constructie, had als doel het opdrijven der verkeerscapaciteit. Het ontwerp voorzag de afbraak van de oude brug en de vervanging door een moderne, vaste brug in gewapend beton, met afgeronde verbindingen met de aanpalende straten. Aangezien deze bredere brug veel zwaarder was dan de vorige, mocht ze niet rusten op de oude kaaimuren die niet stevig genoeg waren. Daarom heeft men op ongeveer twee meter van deze laatste, betonpalen ingeheid waarop de nieuwe brug kwam te liggen. Over dat inheien waren de omwonenden natuurlijk niet zo erg te spreken doch voor de vooruitgang moest men dit er wel voor over hebben.

Omdat de werken moesten uitgevoerd worden in het drukke verkeer van het stadscentrum en het verkeer ter plaatse moest onderbroken worden, werd er in belangrijke mate gebruik gemaakt van geprefabriceerd materiaal, zodat de uitvoering van de werken ter plaatse slechts 45 dagen zouden in beslag nemen. (wel te verstaan werkende dagen)

Aannemer J. Lauwers uit Oostende, begon met het inheien van de palen op 12 maart 1973. De werken waren ten einde op 13 juli 1973.

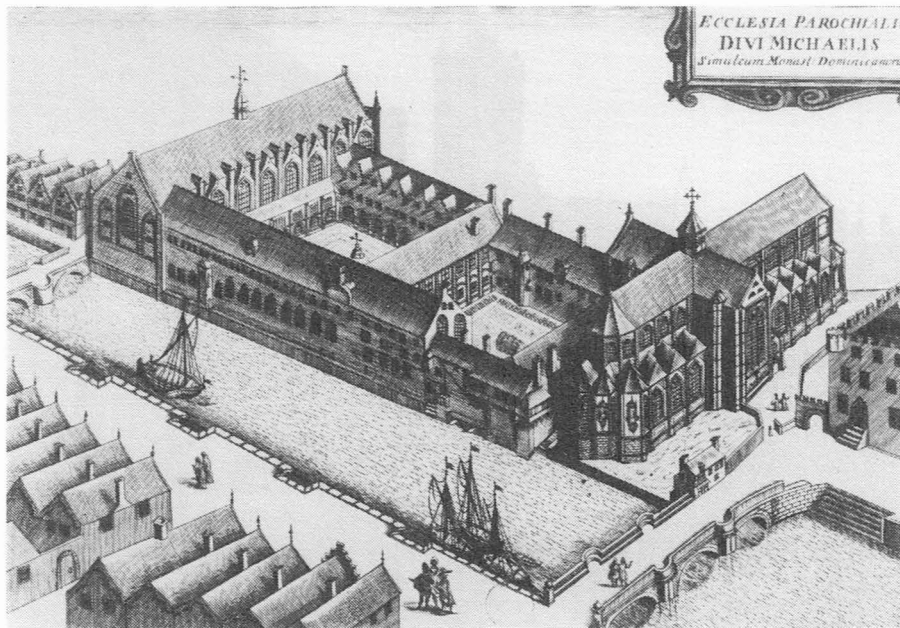
De totale kostprijs beliep 3.099.325 fr. De aanbesteding was toegewezen op 16 november 1972.

(2) Van deze herbouw in 1882 verschenen verschillende berichten in de krant, waarvan de bijzonderste waren :

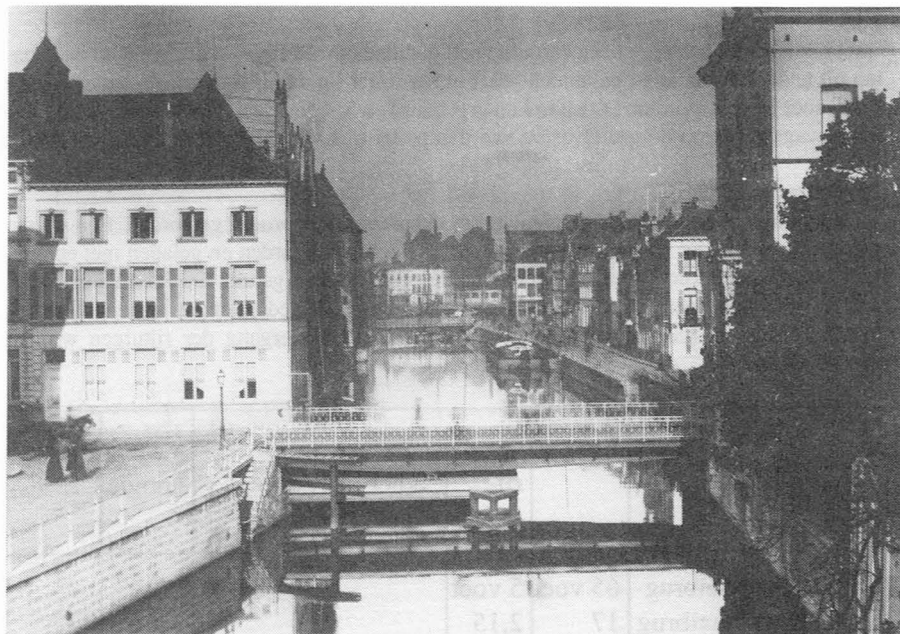
27 april 1882 :

"De werklieden welke bezig zijn aan de heropbouw van de Predikherenbrug hebben gisteren en eergisteren een groot getal goud- en andere stukken gevonden, met de beeltenis van Lodewijk 16; Zij zijn seffens deze stukken gaan verkoopen en hebben de opbrengst ervan verdeeld!"

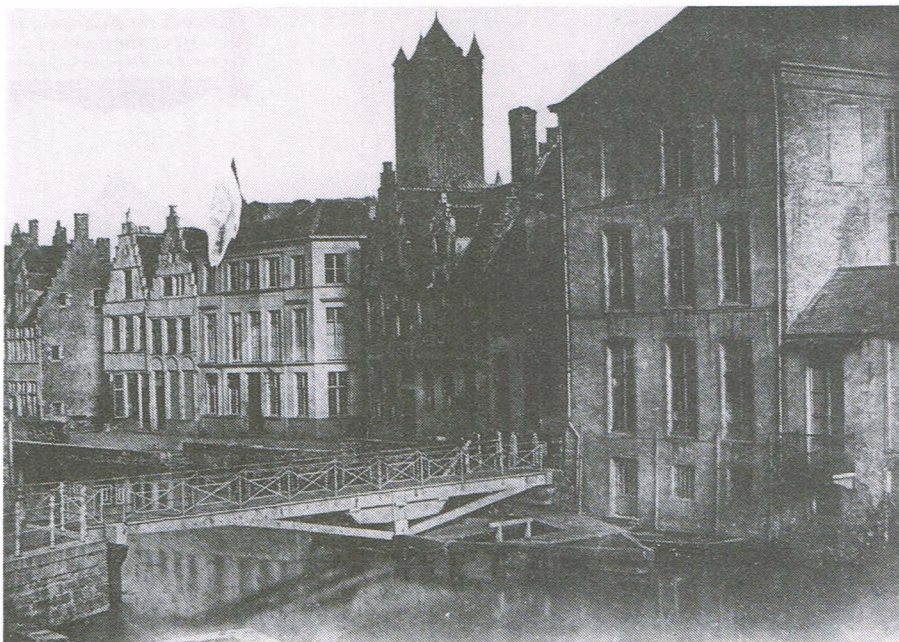
Op 6 mei las men dat twee duikers (onder water) aan het werk waren onder de brug, om te trachten brokstukken van oude muren op te ruimen daar deze in de weg zaten voor het metsen van een nieuwe pijler. Dat dit niet gelukt is bewijzen de volgende artikels waarin sprake is van werken na het afdammen der Leie :

De Predikherenbrug vóór 1751. Foto Stadsarchief.

De Predikherenbrug na 1882. Copyright A.C.L. Foto Nr. 127468.

De Predikherenbrug anno 1860 (foto A.C.L. Brussel). Rechts de Hoornstraat.

7 juli 1882 :

"Het pilotenwerk aan deze brug verricht heeft gediend om arduinen metselwerk en oude palen uit te breken, die men gevonden heeft in het water op de plaats waar de peiler van de brug moet gesteld worden. Dit uitbreken is gebeurd op 3, 4 en 5 juni. Nadien zijn de 53 piloten geslagen waarop de grondvesten van den peiler moeten geplaatst worden." (ingekort artikel)

23 september 1882 :

"Gisteren avond om 6 ure, is de nieuwe Predikherenbrug beproefd geworden. Een wagen van den heer Vander Haegen-Morel, getrokken door acht paarden en geladen met een gewicht van 18.000 kilos is er over gereden. De proef is goed gelukt. De Predikherenbrug, gelegd door den heer Joz. Martiny onzer stad, die reeds sedert enige weken voor den overtocht der voetgangers diende, zal nu ook aan den overgang der rijtuigen worden overgeleverd."

Jaar	Soort	Lengte	Breedte van :			Vrije hoogte	Proef
			rij-weg	voet-pad	door-vaar		
1756	Houten voetbrug	65 voet	5 voet		30 voet 3"		
1813	Houten draaibrug	17	2,15				
1882	Stalen draaibrug	21	5	2x1,3	8,2	1	18 ton
1973	Vaste in beton	20	9	2x2	14	1,44	
	STAD						

Bijvoegsel

Mondelinge mededeling van een gewezen brugdraaier.

Aan de Predikherenbrug stond vroeger een wachthuisje voor de brugdraaiers van waaruit men, de ingang van een R.D.V.-huis, in de onmiddellijke nabijheid van de brug, in het oog kon houden. Dit was alras geweten door privé detectives die er dan ook gretig gebruik van maakten, mits natuurlijk het geven van "drinkgeld" aan de brugwachter. Het wachthuisje kreeg daarom, bij de ingewijden, de bijnaam van de "Spionkop".

ST.-MICHIELSBRUG

De brug ontleent haar naam aan de ernaast staande kerk. Reeds in 1322 vinden we de brug vermeld : "Up sente Mechiels bricge".

Het was, tot in 1406, een houten brug. Dan volgde een stenen brug, welke net als de straat amper drie meter breed was.

In 1754 verbreedde men de straat tot negen meter en men plaatste een houten draaibrug die terug slechts drie meter breed was.

Deze laatste werd vernieuwd in 1817 : het plan werd getekend door de stadsarchitect De Broe en uitgevoerd door aannemer Fermont voor de prijs van 9.233 fr.

Op 20 augustus 1869 lezen we in de Gazette van Gent : "Beproeving van de nieuw gelegde brug door een wagen met zes paarden bespannen en beladen met 20.000 kg er over te laten rijden." Deze draaibrug bleef in gebruik tot in 1906. (zie zichtkaart en foto)

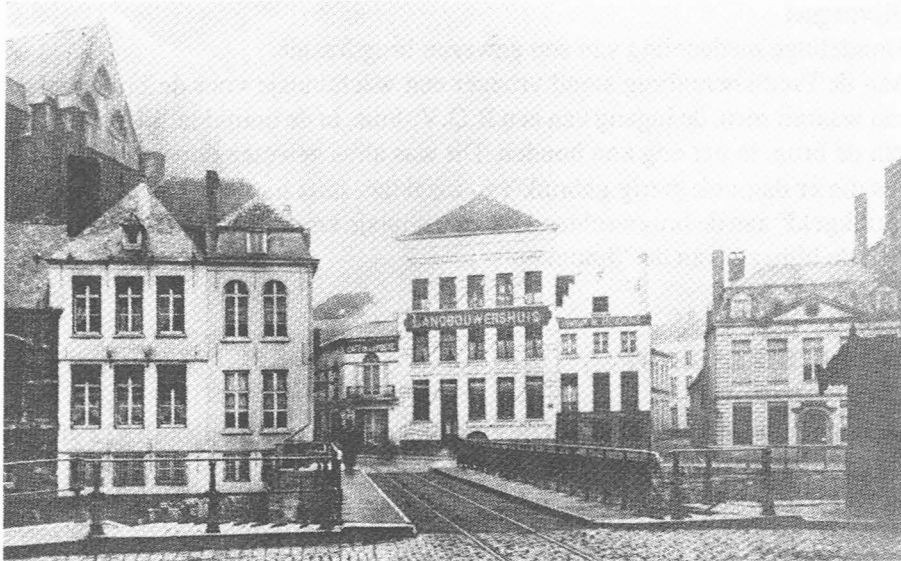
In 1900 verscheen een steendruk van A. Heins, die een nieuwe, verhoogde stenen brug voorstelde. Dit ontwerp voorzag niet alleen de verdwijning van de huizen links, maar van deze rechts, waaronder het huis de Lintworm. Van dit ontwerp is gelukkig niets terechtgekomen.

In mei 1906 begon de firma Van Autryve (dezelfde die in 1913 de herbouw van de top van het belfort zou doen) aan de bouw van de zeer mooie en monumentale brug. Het plan werd getekend door architect Cloquet, die ook de plannen had getekend van de Grote Post.

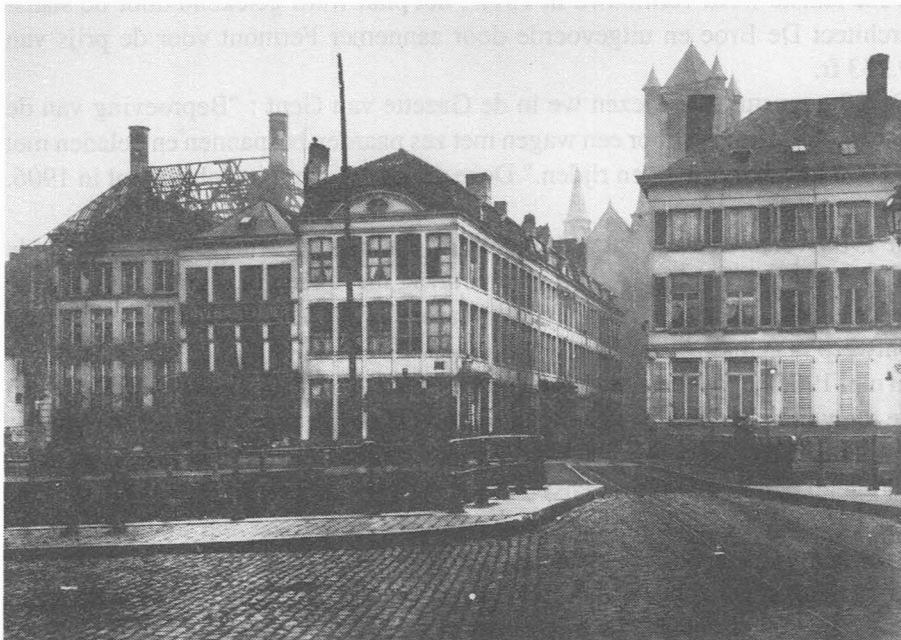
Voor de bouw van deze vaste en verhoogde brug, was het nodig de ganse huizenrij, van aan de Veldstraat tot aan de oude brug, te slopen, twee hellingen aan te leggen waardoor tevens de Graslei en de Koornlei overbrugd werden en drie trappen te bouwen. De totale kostprijs voor deze brug liep dan ook op tot de niet onaardige som van 812.786 fr. Gelukkig kwam de Staat tussen voor 1/3 in de totale prijs.

Over de bouw van deze brug alsook over de bestemming der gronden na de afbraak der huizen, verschenen verschillende artikels in de Gazette van Gent. Hierna volgt een greep uit de overvloed van berichten :

St.-Michielsbrug - 1895.

De St.-Michielsbrug gezien vanaf het St.-Michielsplein, omstreeks 1896. Foto A.C.L. Brussel.

17 september 1906 :

"De ondernemer, gelast met het opbouwen der brug, heeft van het gunstig weder ruim gebruik gemaakt om zijn aangenomen werk goed vooruit te doen gaan. Langs den kant van de Koornmarkt is de kaaimuur om zoo te zeggen voltooid. Enkel moeten er nog eenige steenen gelegd worden, om het metselwerk te beschermen.

De pijler van de brug is al een heel eindje gevorderd. Men bemerkt reeds de oorsprong van de ontzaglijke vout die zich over de rivier werpen zal.

Ook is de glooi reeds gereed voor de plaatsing van den viaduct, het verkeer tussen de Graslei en de Predikheerenlei daarstellend.

Tal van arbeiders werken aan den pijler en de glooiing langs den kant der St.-Michielskerk. Men is reeds overgegaan tot het slaan der palen bestemd tot de ondersteuning van den grooten boog, noodzakelijk voor het bouwen van het voornaamste gewelf. Men voert groote massas aarde weg langs beide zijden der brug, daar het peil der huidige kaaien op 1 m zal moeten verlaagd worden onder iederen viaduct."

14 december 1906

"Het werk dat tot nu toe zoo goed vooruit ging, lijdt thans wat vertraging, door het niet leveren van den steen uit Bretagne, bestemd voor de groote vout over de rivier."

12 maart 1907

"De werken zijn hernomen; al de sluitstenen voor de groote vout over de Leie ter plaats zijnde, zullen de werken nu snel vooruitgaan, men hoopt zelfs dat de brug tegen de kermis zal voltooid zijn, zonder de bronzen en koperen versierse-len. Men weet nog niet of er tussen de Veldstraat en de Predikheerenlei weer huizen zullen gebouwd worden."

16 april 1907

"De drie vouten zijn voltooid; men is nu begonnen aan de hellingen. De ondernemer hoopt binnen een paar maanden zoover gevorderd te zijn, dat men de tramriggels over de nieuwe brug zal kunnen leggen en deze met de Gentsche Kermis voor het verkeer te zullen kunnen openen.

25 mei 1907

Scheepvaart hersteld.

Zaterdag, 8 juni 1907

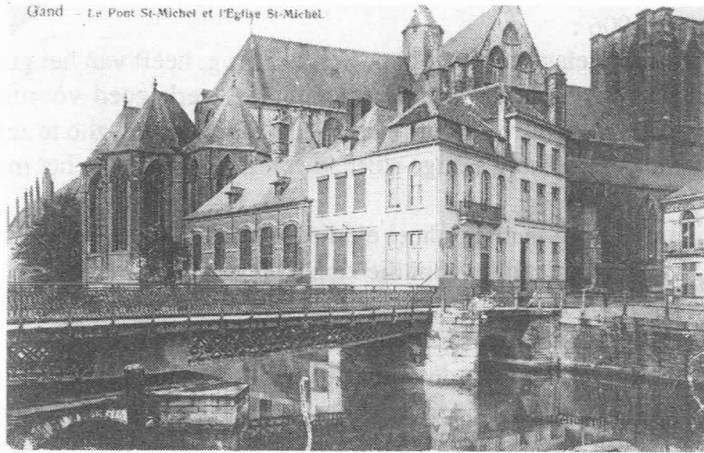
"Tot groot spijt van de ondernemer zal de St.-Michielsbrug niet tegen de Gentsche Kermis gereed komen bij gebrek aan Gotertange steen, de steen voor eene laag van 17 cm voor de borduren ontbreekt."

Zaterdag, 2 november 1907

"De St.-Michielsbrug is gisteren eindelijk voor de voetgangers geopend en de nieuwsgierigheid was zoo groot, dat duizende personen er over gegaan zijn."

Vanaf 5 november was het verkeer voor voertuigen ook toegelaten. De brug was echter nog niet volledig afgewerkt :

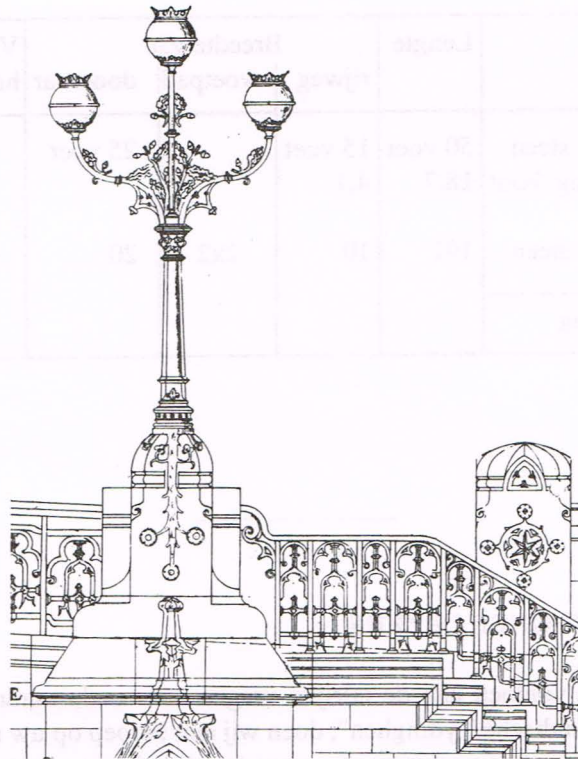
Gand -- Le Pont St-Michel et l'Eglise St-Michel.

Gand -- Le Pont St-Michel.

Detail van het oorspronkelijk plan van de Sint-Michielsbrug. Dit plan berust in het S.A.G.

15 september 1908

"De H. Michaël, in brons, op de nieuwe St.-Michielsbrug geplaatst, is het werk van de heer R. Rooms, alhier.

Het beeld, zeer schoon is echter de helft te klein in verhouding met de monumentale afmetingen der brug," zo schreef de Gazette van Gent.

De St.-Michielsbrug is tot op heden één van de mooiste bruggen van Gent. Vanop deze brug heeft men een enig zicht op de wereldberoemde torengalerij : de toren van de St.-Niklaaskerk, het Belfort en de St.-Baafskathedraal.

Het was erg jammer dat men het parkeren op deze brug toeliet, daardoor zagen veel toeristen niet eens de prachtige gesmede brugleuning.

Daar kwam gelukkig verandering in toen men de rijweg vernieuwde en geen parkeerstroken voorzien werden. Na maanden onderbroken geweest te zijn werd het verkeer over deze brug terug toegelaten op 8 juli 1988.

Jaar	Soort	Lengte	Breedte van			Vrije hoogte	Proef
			rijweg	voetpad	doorvaar		
1756	Vaste in steen	50 voet	15 voet		25 voet		20 ton
1817	Draaibrug, hout	18,7	4,1				
1869							
1907	Vaste in steen	191	10	2x2	20	5	
	Stadsbrug						

M. LABYN
(t vervolgt)

OPROEP AAN ONZE LEZERS

Om te kunnen voldoen aan de talrijke vragen naar oude nummers van ons tijdschrift "Ghendtsche Tydinghen", doen wij een beroep op uw medewerking om afstand te doen van nummers of jaargangen die niet meer worden gebruikt. Een overeen te komen vergoeding voor deze vriendendienst kan desnoods overwogen worden.

De inlevering gebeurt op het Documentatiecentrum (Convent Engelbertus, Groot Begijnhof, huis nr. 46, Sint-Amandsberg), alle zondagen van 10 tot 12 uur.

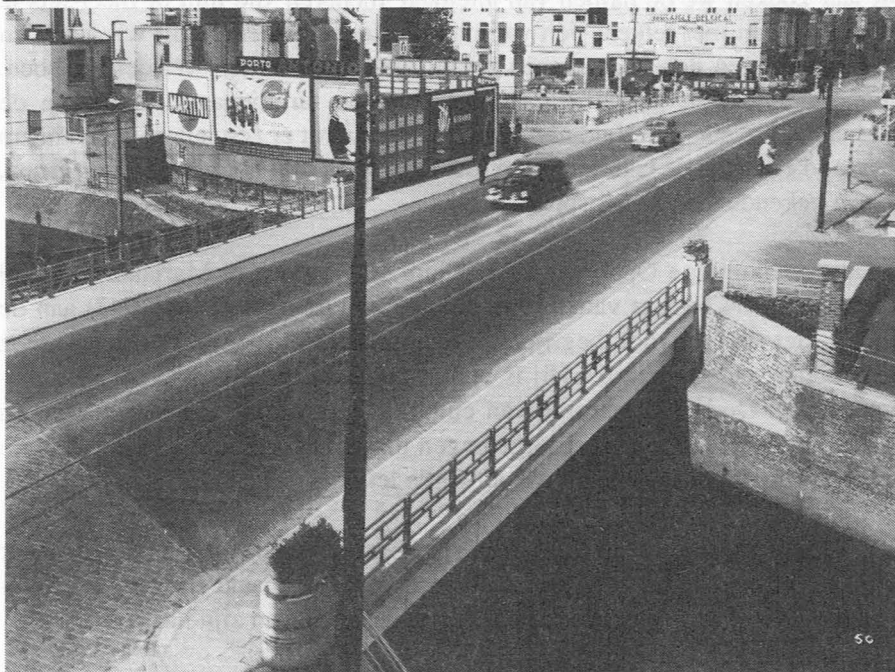
Het D.C. is gesloten op feestdagen en in de maanden juli en augustus.

Wij danken u bij voorbaat voor uw geste.

De bibliothecaresse,
Mevr. Van Geluwe-Eggermont A.

AANVULLENDE ICONOGRAFIE GENTSE BRUGGEN

De Keizerbrug (Oct. 1952-Juli 1953). Boven : gezien vanaf Gent. Onder: gezien vanaf Ledeberg. Foto's : Verzameling Olivier-Gérard Willemot.